

کور اوغونون توقات سفری

* محمد اشراقی

۳۰

گنچن ساين ادامه سی...

يئنی دنيم:
بیر الی له ایکی بوکدو یازیغی نئجه بوکر چالماياندا سازینی بیر بیگه قات تاپیب قویبدو کیزلندی قایاق ایلا قایی یاخشی بیرلندی یئیپ ایچیب اسلان کیمی دویموشدو بوغ لارینی انشیب گوزله ل بورموشدو کینه کلبی پیغوا ایچره اوتوردو قویوزونو قولوا اوسته کؤتوردو قوناق لاردان بیری دئدی اوخوسون سس سازه یئنی بیر سؤز بویرسون

عاشیق سؤزو:
کوراغلو:
مراد بیگ لی دئین بیزه میدان مار دملیک ایشله نیر قوج ایگیدن اوغول توره ر دشمن گوزینده بسله نیر

اوچا داغ لاردا دورارام چکوب بزی رکان وورارام گون ده اوج ایچگی قورارام یوزمین تومنیم خرچله نیر

های دیننده های لاریم وار هوی دیننده هوی لاریم وار قانماز قانماز آئی لاریم وار های وورسام شهرین بوشلایر

یئنی دنیم:
کوراغونو تانیمادی قوناق لار اون وئردیلر قوناق لاردا اویاق لار چنلی بل لی عاشقی گنلدر یئتیر قیر آت یئرن کوراغولیا بلدییر کره کلی دیر باشین اکک کیشی نین کزلی قالسین نئجه لیگی ایشی نین محمود پاشا دئدی سالیق طوله یه قیر آتیا دئوشره که اولمه یه کوراغونو گوردو قیر آت تانیدی ییه سینی آیری لاردا آریدی کیشنه دی بیر اوجا سسله نئجه یول کوراغولیا قیر آت وئردی گوجو بول آلدی سازین قیر آتینا سوله دی سؤیله دیگی سؤزلره باخ گور ندی:

عاشیق سؤزو:
کوراغلو:
چنلی بل دن سنی دئیوب کلیمشیم آلم گوزلوم قیز بیر چکلیم قیر آت گل دمیر لیس ، پولاد گیب کلیمشیم آلم گوزلیم ، قیز بیر چکلیم قیر آت گل

ازل دن ییلیندیم ستین حالینی اشرفی دن کسدریندیم نالینی اوج گوزله له توخود ایدیم چولونی آلم گوزلیم قیز بیر چک لیم قیر آت گل

قابق دا قالیری آریان سحره اوزنگی لر نه یارشیر یهره دلی لر سالمیشدی منی قهره آلم گوزلیم قیز بیر چک لیم قیر آت گل

بیر آتیم وار آتیم آتیم آتیلیر قولاق لاری قارغی کیمی چاپیلیر اوچولوق دا مین تومن ساتیلیر آلم گوزلیم، قیز بیر چک لیم، قیر آت گل

مرد ایگیت لر بنله باخماز آتینا سن سیز گنده بیلمم ائل بارایتینا آند وئریم کوراغونون ذاتینا آلم گوزلیم، قیز بیر چک لیم، قیر آت گل

یئنی دنیم:
قیر آت سسین کوراغونون انشیدی ائله بیل کی جان سیزا جان نیشیدی کوراغولوسا فوجاقلادی آتینی اؤیدو قیرین اوز گوزونو بالینی پهرله دی قیر آتی تئز قاچماغا دیانمادان چنلی بنله چاتماغا قیرلا چیدنی دیشارییا طوله دن دوشه یولا کیمسه اوتو گورمه دن گوردو دوروب کنچل حمزه قابی دا تانیبیدر کوراغولیا آتی دا حمزه توندو اوزنگی سین قیر آتین دئدی یوور سابقی ائله مین آتین دگریمان دادندیکیمی ائله دیم کیملیگینی کیمسه به بیل دنمه دیم کوراغولو بیر گوزلرینی به رتدی حمزه یی سه دیسکیندیر قیر قهر تدی قیری منیب سورددو گنده کوراغولو قیلنج چیک کور کون آتدی ائل اوغلو خیر گنتدی پاشالارلا خان لارا قورخو دوشدو اوره ک لر جان لارا سازین آلب اوجا سس له اوخودو قباغیندا دوران کیمسه بوخودو

یئدی داغ آلماسی

گنچن ساين ادامه سی...
ایبراهیم بیر شنی باشا دوشمدهدی، ایسته دی گنده، پرینوش ایبراهیمین قباغینی توتوب قویمادی.
ایبراهیم دئدی:

- خانیم، من بیر باغبان اوغلو، سن بیر شاه قیزی، من هارا، سن هارا؟
پرینوش باخیب گوردو کی، ایبراهیم اونو سیناقدان کنچیریر، دئدی:
- گل منی سیناقدان کنچیره! گوز گوروب، کؤنول سئویب، آتام مین

دئیه، من سننیم کی، سننیم.
ایبراهیم پرینوش خانیمدان کنچه بیلمه دی. هر ایکی عاشق قول بویناسالیب، اؤپوشدولر. پرینوش بوتون گنچه نی سحره کیمی ایبراهیمه بیر اوتاقداقلادی. سحر دوروب ایبراهیمه بیر دست پالتار گنچیریب، پول وئریب گؤندردی اماما، ایبراهیم گنچیب-کنچیب، گلدی پرینوشون یانینا. پرینوش ایبراهیمی بو پالتاردا گورن کیمی الین سالیب بوینوا، دئدی:

- ایبراهیم، تا صبر ائله به ییلیم، گرک بو ایشی تئز قورتاراق.
- چیقاید کی، بیر شنی چیخما یاچاق.
پرینوش دئدی:

- ائی سئو گلیم، نه دن بیر شنی چیخما؟
ایبراهیم دئدی:
- دوغروسو قورخورام کی، آتان سنی منه وئرمه سین. بیز ده ایشدن خبردار اولوب بوینوموز ووردورا.

- قورخما، من اوزومو ناخوشلوما وورارام. تا او واختا قدر کی، بوتون حکیملردن آتامین الی اوزولدو، سنه خبر گؤندره م، سن گلیم آتاملا شرط باغلا یاسان. او، شرطی نین اوسته دوراچاق. آد اولار کی، منی ناخوشلوقدان سن ساغالدی یسان، سونرا من سننیم.

ایبراهیم راضی اولدو. صباح اولوب پرینوش اوزون ووردو ناخوشلوما، آتاسی اوچون خبر گؤندردی. پادشاه پرینوشون ناخوش اولماسین بیلیب، دوروب گلدی قیزی نین یانینا. پرینوش آتاسی نین کلمه ییسی بیلین، تئز اوزونه ظفران چکیب، رنگینی ساریمتیل ائله ییب گبیدی یئرنه. پادشاه گلیم پرینوشون یانینا، قیزین احوالین خبر آلب گوردو کی، قیزی نین دلی، اغزی توتولوب، هنج دانیشمیر. سیر-صیفتی ائله دؤنوب کی، ائله بیل مییدیر.

پادشاه تئز دوروب آباغا، گنچدیب چیخدی تاختینا، وزیر ی چاغیرتدیرب دئدی:
- وزیر، شهریمده نه کی، حکیملر وار، چاغیر، قیزیما علاج ائله سینلر.

قیزیمین احوالین چوخ ییس گؤروم.
وزیر باش اییب گنتدی. تا شهرلرده حکیم قالمادی چاغیرمامیش اولالار، هنج بیری پرینوشو ساغالدا بیلمه دی. پادشاه خیر خیر استوندن گنچیردی کی، بس قیزین پرینوشون احوالی گونو-گوندن خاراب اولور. پادشاهین آخیردا علاجی کسلیب امر وئردی کی، هر کیم قیزیم پرینوشو ساغالسا، قیزیمین کی ننی کسدریب ساغالدان آداما وئرهمه ییم. یازیلوب دیوارلارا وورولدو. هر کیم اوخویوردو، دئیردی کی، او قیز ساغلاماز، گنتمه ییمیز یاخشیدی.

انشیت ایبراهیمدن. ایبراهیم پرینوشدان آلان کیمی، اوزون یئتیردی پادشاهین یانینا. باش اییب ادب سلامین یئرینه یئتیردی. پادشاه ایبراهیمدن خبر آلدی کی، نییه گلیمسن؟
ایبراهیم دئدی:

- گلیمش قیزین پرینوشو ساغالدام.
پادشاه دئدی:

- چوخ یاخشی. نئجه گونہ؟ نه شرطه؟
ایبراهیم دئدی:
- ایکی گون مؤهلت وئر منه، اگر قیزی نی ساغالسام، قیزین منیمدی، ساغالدا بیلمه سم بوینوم ووردورا

پادشاه راضی اولوب ایبراهیمه کاغیز باغلاشدیلار، آدام گؤندردی قیزی نین یانینا. ایبراهیم گریب پرینوشون اوتاغینا، هنج کیمی اوزوند قئیری قویمادی اوتاقدا قالا. قاپیلاری باغلاب پرینوشلا باشلا دیلار کئنه.

ایکی گون تامام اولاندا ایبراهیم گلدی پادشاهین یانینا. ادب سلامینی یئرینه یئتیردی. پادشاه ایبراهیمه پئر گؤستردی، ایبراهیم ایلسندی. پرینوشو ایبراهیمدن خبر آلدی. ایبراهیم دئدی:

- پرینوش ساغالییدی.
پادشاه ایبراهیمه اینانمادی. امر وئردی کی، ایبراهیمی ساغلا سینلار، اوزو دوروب گلدی پرینوشون یانینا، گوردو پرینوش ساغالییدی. اوتوروب قیزی ایله دانیشیب، بیر آز دا احوال توتوب، لاپ اینانیب دوروب گلدی وزیرین یانینا، دئدی:

- وزیر، ایبراهیم پرینوشو ساغالییدی. منیم ده شرطیم واردی، کیم قیزی می ساغالسا، قیزیمین کی ننی اونا کسدریب تویون ائده جه ییم. نه دئیر سن، منه بیر تدبیر، یوخسا قیز الدن چیخار.

وزیر گنچدیب فیکره دئدی: - هنج علاج بوخودو. آردی وار

مشاهیر و شخصیت های چشمگیر آذربایجان

ادامه از شماره قبل...
باغچه بان ، به رغم خدمات فرهنگش ، مجبور به ترک تبریز شد و در ۱۳۰۶ به دعوت رئیس فرهنگ فارس به شیراز رفت . در همان سال ، کودکستان شیراز را تأسیس کرد و به نوشتن شعر، چیستان و نمایشنامه های گوناگون پرداخت که ، از آن میان ، مجموعه شعر زندگی کودکان و نمایشنامه گرگ و چوپان را در ۱۳۰۸ و نمایشنامه پیر و ترب و خانم خروک را در ۱۳۱۱ خود مصور و چاپ کرد و وسایل و بازیهای گوناگونی برای پرورش حافظه ، حواس و اندامهای تکلم ساخت .
برنامه کودکستانش شامل ورزش ، گردش در کوه و صحرا، تمرین رخشویی ، تعلیم بنایی و خشت زنی و مجسمه سازی و کار بافتنی و آداب معاشرت و غیره بود .
در همین زمان ، کار تئاتر را نیز ادامه داد ، و با همکاری نصرالله شادروان ، چندین نمایشنامه انتقادی به صحنه آورد. ازینرو می توان گفت که در دهه اول قرن چهاردهم در کشور ما از نظر آغاز آموزش و پرورش ابتدایی و آموزش کودکان استثنایی و ایجاد فرهنگ و ادبیات کودکان

نه ایشیم وار؟

*میرزا علی اکبر طاهرزاده صابیر

مَلت نئجه تاراج اولور - اولسون، نه ایشیم وار؟ دشمن لره محتاج اولور - اولسون نه ایشیم وار؟ قوی من توخ اولوم اؤز که لر ایله نه دی کاریم! دوتیا و جهان آج اولور - اولسون نه ایشیم وار؟

سس سالما، باتانلار آبیلا، قوی هله باتسین، باتمیشلاری راضی دگولم، کیمسه اویاتسین، تک تک آبیلا وارسادا، حق دادیمه چاتسین، من سالم اولوم جمله جهان باتاسدا باتسین، ملت نئجه تاراج اولور - اولسون، نه ایشیم وار؟ دشمن لره محتاج اولور - اولسون نه ایشیم وار؟

سالما بادیم صحبت تاریخ جهانی، ایام سفدن دئمه سؤز بیز ده فلائی، حال ایسه گنیر میل ائله ییم دولمانی، نانی، مستقبلی گؤرمک نه گرک، عمر دو فانی، ملت نئجه تاراج اولور - اولسون، نه ایشیم وار؟ دشمن لره محتاج اولور - اولسون نه ایشیم وار؟

اولاد وطن قوی هله آواره دولانسین، چرکاب سفالته الی، باشی بولانسین، دول عورت ایسه سالنه اولسون، اودا باتسین، آنجاق منیم آواز دی شانیم اوجالانسین، ملت نئجه تاراج اولور - اولسون، نه ایشیم وار؟ دشمن لره محتاج اولور - اولسون نه ایشیم وار؟

هر مَلت اندیر صفحه ی دیاده ترقی، ائیلر هره بیر منزل و ماواده ترقی، یورغان دوشه گیمده دوشه گر یاده ترقی، بیز ده اندره یگ عالم رُ یاده ترقی، ملت نئجه تاراج اولور - اولسون، نه ایشیم وار؟ دشمن لره محتاج اولور - اولسون نه ایشیم وار؟

تَرینمه، آماندیر
تَرینمه آماندیر، بالا، غفلندن آییلما!
آچما گوزونو، خواب جهالتدن آییلما!
لای لای، بالا، لای لای
بات، قال دالا، لای لای!

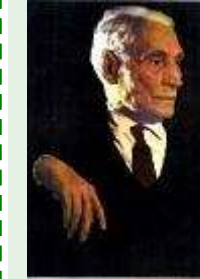
آلدانما، آیقیلقدرا فراغت اولاهیهات!
غفلنده کنچنلر کیمی لذت اولاهیهات!
بیدار اولانین باشی سلامت اولاهیهات!
آت باشینی یات، بستر راحتن آییلما!
لای لای، بالا، لای لای
بات، قال دالا، لای لای!

آجسان گوزونورنج، مشقت گوره جکسن
ملنده غم، امتده کدورت گوره جکسن
قلدیقجا نظر ملته حیرت گوره جکسن
چک باشینا یورغانینی، نکبتدن آییلما!
لای لای، بالا، لای لای
بات، قال دالا، لای لای!

بیر لحظه آییلدینسا قوتار جانینی، یوخلا
آت تریاکینی، چکک، بابا قلیانینی، یوخلا
اینچینسه ساغین وئر یتره سول یانینی، یوخلا
ایلرجه شعار اتدیگین عادتدن آییلما!
لای لای، بالا، لای لای
بات، قال دالا، لای لای!

گوز نوری دیر اوقبو، اونو، دور اتمه گوزوندن
یول وئرتمه مبدا چیخا بیر لحظه سوزوندن
اما ائله برک یوخلاکی، حتی گنت اوزوندن
آفاق دیواتان شور و قیامتدن آییلما!
لای لای، بالا، لای لای
بات، قال دالا، لای لای!

برجستگی چشمگیری داشته است .
در پایان ۱۳۱۱، باغچه بان به تهران آمد.
او قصد داشت مؤسسه ای برای پژوهشهای روانشناسی و تربیتی تأسیس کند که به دلیل نداشتن پشتیبانی مادی و معنوی از آن منصرف شد.
در این ایام ، ناگزیر مدت کوتاهی در یک کارخانه سبکباریچی مشغول کار شد.
در آذر ۱۳۱۲ ، باغچه بان ، با چاپ اعلامی در روزنامه اطلاعات درباره آموزش ناشنوایان ، اولین کلاس ناشنوایان را، در مطب دوستش ، با یک شاگرد، دایر کرد.
تعداد شاگردان بتدریج به پنج نفر افزایش یافت . در پایان سال تحصیلی ، وزارت فرهنگ ، با احساس رضایت از نتیجه آموزش ناشنوایان ، ماهانه ای به مبلغ ۴۰ تومان برای دستان مقرر داشت و دستان کر و لاله رسماً آغاز به کار کرد.
در همان سال ، باغچه بان تلفن گنگ یا سمعک استخوانی را اختراع کرد و به ثبت رسانید. این سمعک وسیله انتقال صوت از طریق دندان به مرکز شنوایی است . در ۱۳۱۴ ، وزارت فرهنگ دستور تعلیم الفبای او را منتشر کرد که امروز نیز از روش پیشنهادی در آن روش باغچه بان در کلاسهای دبستانی و بزرگسالان استفاده می شود.
در ۱۳۲۲ ، با کمک افراد خیر، جمعیت حمایت کودکان کر و لال و کور را در تهران تأسیس کرد که در تیر ۱۳۲۳ به ثبت رسید و بعدها کلمه کور از عنوان آن حذف شد.
ادامه دارد

گنتمه ترسا بالاسی

*استاد شهربار

ایذن وئر توی گنجهسی من ده سته دایه گلیم
ال قاتاندا سته مشاطه تماشا یا گلیم.
سن بو آیلی گنجهده سئیره چیخان بیر سرو اول.
ایذن وئر من ده دالینجا سورونوب سایه گلیم.
منه ده باخدین او شهلا گوزوله ، من قارگون،
جورتنیم اولمادی بیر کلمه تمنایه گلیم.
من جهنمده ده باش یاسدیقا قویسام سنبله ،
هنج آیلیمام کی دوروب جنت ماوا یا گلیم.
ننه قارینندا سلنه انکیز اولسایدیم اکر.

ایسته مزدم دوغولوب بیزده بو دونیا یا گلیم.
سن یاتیپ جنتی رُ یادا گورنده گنجهلر،
من ده جتنده قوش اوللام ، کی او رُ یایا گلیم.
قیتیلغ ایللی یاغیشی نک قورویوب گوز یاشیمیز،
کوی عشقینده کرک بیزده مصلایه گلیم.
سنده صحرا به مارالار کیمی بیر چیخ نولو کی -
منده بیر صئیده چیخانلار کیمی صحرا به گلیم.

آلاهیئندان سن قورخماییب اولسان ترسا،
قورخورام منده دؤنوب دین مسیحا به گلیم.
شیخ صنعان کیمی دنتوقوز اوتاریب ایلرجه،
سنی بیر گؤرمک اوچون معبد ترسایه گلیم.
یوخ صنم ! آنلامادیم ، آنلامادیم ، حاشا من ،
بوراخیب مسجدیمی ، سنله کیلسایه گلیم!
گل چیخاق طور تجلا به ، سن اول جلوقلی طور،
من ده موسا کیمی اول طوره تجلا به گلیم.
شیردیر شهریارین شعر ی النده شمشیر،
کیم ، دئیر من بنله بیر شیرله دعوا به گلیم ؟

باياتيلار

داغلا مارالا قالدی،
اوتو سارالا قالدی.
سرين چشمه، گوی یا یلاق
یشه مارالا قالدی.
*****
عزیزیم سؤزه قالدی،
بیر شیرین سؤزه قالدی.
یاد قوولودو داغلا ردان،
ائل -اوبا بیزه قالدی.

داغلا ردا تالام قالدی،
بیچمه دیم، لالام قالدی.
داغلیسین قوریت اولکه،
اوردا بیر بالام قالدی.
*****
باغچادا باریم قالدی،
درمه دیم، ناریم قالدی.
اؤزوم یاد ائله دوشدوم،
وطننه یاریم قالدی.

آرزادا آخار قالدی،
تران اوچدو، سار قالدی.
ائلیمدن آیری دوشدوم،
گوزلریم باخار قالدی.
*****
گنتدی آرخا دولاندی،
سولار چارخا دولاندی.
دوشمن ائلین گوجوندن
قورخا-قورخا دولاندی.

آتا بابا سؤزلری

بایرام سومویو ایله کویک کؤکلمز.
*****
بایرامه لیسیز توی اولماز، قمبرسیز دیوون.
*****
بازار ایچینده ایت قولاغی کسمزلر.
*****
بازار قورولدو، حساب دورولدو.
*****
بازارین بازار، قادم سنه، مردیمازار.
*****
بئکارلیقدانسا - جولالیق.
*****
بنله ماتمین وار، جعفر اباد (مازانداران) بازارینا آپار.
*****
بنله اوتینن ایدین، نه اوچون آریق دوشدو؟
*****
بنله شیللاق آتان مادیان قولون ساخلاماز.
*****
بنله یاتان اؤکوز یوک گؤتورمز.
*****
بئش بارماغین بئشی ده تن دئیل.
*****
بئز گنهرم، دوز گهرم.
*****
بدجنسیلیک ما یا ایسته مز.
*****
بد اصیل اول وفا گؤسترر، سونرا جفا.